

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Vilking.
 Härad: Uppvidinge ö. Haudbörd. Adress: Furåkra, "Kräksmåla"
 Socken: Ålgöhus ö. Kräksmåla. Berättat av: Susanna Erlausdotter m.f.
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1800. i Ålgöhus socken.

K. G. 15.Uppteckningen berörTroam Stjärnornas rörelser, uppkomstsägar m.m.Mjölkhvarn.s. 3.Vol. 3.2 teckningar.(Sidor 41. — 59.)

Obs! Den gamla, goda F.d. Sagobråtters-
 skan är känd av förent insända
 Uppteckningar, dock ber jag även få
 bisträcka med vad jag hört av andra
sagorättare.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6433:1

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking,
Härad: Uppvidinge & Åmålshärad. Adress: Turåkra, "Kråksmåla."
Socken: Ålghest & Kråksmåla. Berättat av: Susanna Erlandsdotter m.f.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1800. i Ålghests socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Våra gamle fäder, som nu alla ora häv (4)
sorra, trodde b.a. att stjärnorna voro "Guds
änglar, som ända från människornas
skapelse till syndafloden utförde Guds vil-
ja till människorna, men sedan upphör-
de därmed." Läs början av Vol: 1! Stjärnor-
na, som heliga väsen kunna utfört röra
och flytta sig enligt Skaparens vilja." Vi
sade våra fäder. Ols! Att de gamla trodde
att stjärnorna kunde falla ner till jor-
den flyckes vara allmän tro i hela vårt
land bland de gamla. Frågar man t.ex.
60- 70. års människor därän i nutid hos
oss blir svaret, "Ej riktig stjärna kan då

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M 6433.2Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl Viking,Härad: Elfvigdinge & Haudbörds. Adress: Furåkra, nr Kråksmåla.Socken: Ålgö och Kråksmåla Berättat av: Susanna Eklandsdotter, m. p.Uppteckningsår: 1940. Född år 1900 i Ålgö socken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

väl inte vå, förri di ska va så stora att (49.
då förginges hela jora." De äldre nutidsmän
miskorna hos oss tyckas ej hava några tan-
kar om stjärnorna. De däremot fäder-
nas tankar ofta steg upp till dessa mätters
tindrande myriader. Oer! Men barn i folk-
skolan dom svara, när man frågar dem
vad ett stjärnfall är "vad vi kalla ett stjärn-
fall är ett kolmiskt stoftgränd, som av vår
jord har blivit rubbat ur sin bana och rå-
kat i brand i atmosfärens övre lager." Och
lydligt är, att ju större och färbare ett så-
dant stoftgränd är i världssynen, desto
praktfullare blir dess uppträdande i form

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 14.6433:3

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Vihing

Härad: Uppvidinge & Kandlevåda, Adress: Furåkra, Kråksmåla.

Socken: Klghult & Kråksmåla. Berättat av: Susanna Eklandsdotter m. f.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1800. i Klghults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

av stjärnfall. Jag har själv iaktagit (43.
att på eftermiddagen helst tiden 10de to. m. 15^{de}
augusti får man se vackra stjärnfall
hos oss. De gamla fäderna hos oss sade all-
tid vid ifrågasvarande naturfenomen "Men
föll en stjärna." Jag har aldrig fått den ryp-
fattningen av mina fäder, att dom trodde
"En stjärna puttrade av sig." Samt då vi näpp-
sa ett ljus; ej heller att det var blott en liten
del av stjärnan, som föll. Obs! N. K. Troll-
smör har ej med stjärnorna att skaffa.
Enligt min mormor Susannas tra m. f., så
var det "Mjölkhargar" (= Smädjävlar) som
försuurna hexor hade att dissa (= dia)

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6433:4.Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl VikingHärad: Uppvidinge ö Handboords.Adress: Turåkra "Kråksmåla"Socken: Ålgshults Kråksmåla.Berättat av: Susanna Örlandsdotter m.f.Uppteckningsår: 1940.Född år 1800. i Ålgshults socken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sina grannars kor. Dessa "Mjölkhästar" ⁽⁴⁴⁾
 sade sig så stinna, att dom spydde ut mjölk
 när dom skulle vända åter till beten. Sam-
 mottag mjölken i en stor kittel där Mjölkhä-
 sarna spydde ut den, men hexefullingen, ha
 kärnade 8 sålde mer smör ätter ej ha än tän-
 derna fick efter 5-6 stycken kor. Smöret så
 lå fint 8 gott ut, men skar man i smöret
 med en kniv, som var smidd av 9 porters
 stål, så då ble smöret, leurat blod, slöt
 mormor. Det är en lång historia, så jag skri-
 ver blott litet därom, som bevis att päderna
 ej trodde "trollsmäs" föll från stjärnorna.
 Obs! Stenar med hål i t.ex. stenar trodde ej

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

No. 6433: 5 a.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Uppvidinge ö Handbörd.

Adress: Furåkra, Bråksmåla.

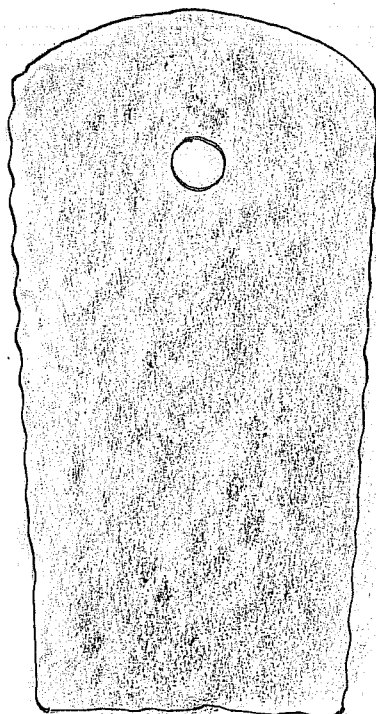
Socken: Ålgåll ö Bråksmåla.

Berättat av: Susanna Östrand-Lotter m. f.

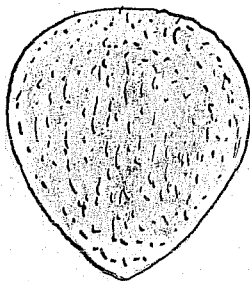
Uppteckningsår: 1940.

Född år 1800. i Ålgåll socken.

No 12.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"Gö = Far = Sten." Hel stölek.

Motiven från Krokstult i Ålgåll socken.

"Ålgåll" (Stupa) från Stölek.

ACC. N:R. M. 6433:5.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Vihing.
Härad: Uppsvinge & handbörd. Adress: Turåkra, "Kråksmåla."
Socken: Ålgöhus & Kråksmåla. Berättat av: Kusanna Elandsdotter.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1800. i Ålgöhus socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

fäderna att dam föll från spärnorna ^{(45.}
akt, men när Tor åkte i Carlavagnen och ja-
gade jättar, så slungade han ner dessa
s. k. "Åskaviggas" och slog ihjäl jättarna.
Sådana "Åskaviggas", dugde till att bota
många sjukdommar med och även "Åsk-
ra hus mot åskeld", enligt mormossen s. f. ut-
sagar. Under fräd där Åskan slagit ner
och rivit upp jorden fanns stundom en
ljusblå sten i form och storlek, som ett
litet känsägg; den hette "På-Fars-sten" och
den hade Tor slungat ner." Sådan sten
lade min mormor i "mjölkstén", så kun-
de ingen förtrolla mjölkén, det råg jag

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6433:6.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Vikberg
 Härad: Elfsviding och Handörs Adress: Turåkra, Kråksmåla.
 Socken: Ålgshults Kråksmåla Berättat av: Susanna Erikdotter Sotter,
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1800. i Ålgshults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sam lite en pojke, min mormor göra många ⁴⁶
 gånger. Dessa stannar, se teckning nr 12. Aff. ex.
 Venus är afton och morgonstjärna, det visste
 fäderna, men de kunde icke föreställa sig
 vad astronomerna utbränt vara verklig-
het, stjärnorna vara fortfarande & väsen,
 sam på "Sen Högskes bud" flyttade sig
 vart han önskade sig dem. Obs! Detta var
 ej underligt, min fader Erik Jansson, sade
 då jag lärt i skolan att jorden var ett nära
 nog klotrund, "8 du ä så dom, sam en stund,
 då kan du väl tänka dej att jora ä firkan-
 tier. då talas ju i bibeln om joras 4 hörn,
 8 om han visste va han gjorde när han skap

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6433:7.Landskap: Smaland.Upptecknat av: Carl VikbergHärad: Uppvidinge ö Handbärs; Adress: Juråkra, Kråksmåla.Socken: Kråksmåla, ö Kråksmåla. Berättat av: Susanna Selander, dotter, m.f.Uppteckningsår: 1940. Född år 1800 i Kråksmåla socken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

jöra, men sådär där nymanerna folk- (47.
skollärare di vet inte va di säger." Att det
var andra stjärnor före syndafloden
visste ej våra fäder att berätta, men efter
syndafloden blevo änglarna stjärnor, och
slöta opp med att vara Guds ämbud till
människorna, så trode mina fäder. -
Att det var en gubbe, som stack hål på
himlavalvet det visste i min barndom
gamla gubbar och gummor berätta, när
dom gingo i bygden och tiggde mat. Läs
ä sid: 2.-3. i uppteckningarna i Vol: 1. Flera gam-
la, sade även att Gud spikat fast himlaval-
vet med större och mindre Guldspikar, så

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 64338Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl Viking,Härad: Uppvidinge ö Kånköboda.Adress: Furåkra, Kråksmåla.Socken: Ålgkult ö Kråksmåla.Berättat av: Susanna Örlandsdotter m.f.Uppteckningsår: 1940.Född år 1800. i Ålgkult socken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

spikarnas huvuden blänkta och det var (48)
stjärnorna. — F.d. soldaten Carl Johan
Ängdahl död i sitt 91ste år 1915. i Krokshult
Ålgkult socken ombalade följande. "När
högreslig kung Carl Johan den 14de slutat
sin jordvandring, så oppstod i Öster
en klart lysande stjärna på himlaval-
vet, för si den kungen hade Guds
städse må nej," så sade den gamle sol-
daten. — Ols! Den danska sägen om sjöstjär-
nans oppkomst om modern med de 6 små
vackra barnen, som tillika med modern
bleva förskjutna ha vi ej hört hos oss förr
än jag läste därom i Frägelistan, men

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. M. 6433.9.Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl Viking,Härad: Uppvidinge & Ånundbörds Adress: Turäkra, ? Kråksmåla.Socken: Ålgöhus, ö Kråksmåla. Berättat av: Susanna Erlandsdotter, o. s. b.Uppteckningsår: 1940. Född år 1800 i Ålgöhus sockenLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

jag skall uppteckna en berättelse efter ⁽⁴⁹⁾ min mor min susanna, som hade tillika m. s. b. sin
bro om Sjustjärnans oppkast. - I gamla
almanackan bär den 27de juli namnet
"E. Square". I första århundradena efter
Kristus fanns i Rom en hednisk Kejsare
"Sci". Han förföljde grepet de kristna
och deunga lida martyrdöden för sin
tro. Så bodde i bemälda stad 2 kristna
bröder vilka förr lida martyrdöden
än att den förnekade Kristus. En av
bröderna, som hette Malcam, sade "Vi
måsticha oss i den stora berggrattan
utanför staden, kanske Gud gör något under."

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6433.10.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Vihing.
Härad: Uppvidinge östlands. Adress: Turåkra, Kråksmåla.
Socken: Ålgårds ö Kråksmåla Berättat av: Susanna Erlausdotter. mf.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1800. i Ålgårds socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

så vi undkomma kejsarens. Männerna (50.
försåga sig med litet mat och vatten och
ginga längst in i berggrötten. När de
fick höra detta lät han inmura dem; han
lät igenmura ingången, "Så må dam
då hungra och första ihjäl," sade kejsaren.
Herren lät en kungämn falla på mannen så
dam sova i 372 år. Under den långa tiden
hade stora förändringar skett och i Rom
regerade då en kristen kung, vars namn
jag glämt. Emellertid Malcolm vaknade fört
och väckte sina bröder och alla trodde att
dam sovit blott en natt, men alla voro dam
hungeriga och man överenskom, att Malcolm

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6433:11

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Vikberg
Härad: Uppvidinge ö landsbörd. Adress: Furjåhraⁿ Präksmåla.
Socken: Ålgshult ö Präksmåla. Berättat av: Susanna Eklanddotter m. f.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1800. i Ålgshults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

skulle smygga sin i staden och köpa 51.
g små Bröd. Gåtet visste männen att
grottan en gång varit igenmurad; men
detta murverk hade fallit under den
länga tid som sovit. När Malcom kom
till stadsporten och stadsmuren var
han märkt förundrad och spöde sig
själv "Hur kunde detta vara, i går afton
bordes man ej offentligt i staden bekänna
Kristus, och nu är hans beläte och kors resta
på murarna." Obs! Malcom trodde att som
sovit blott en natt. I staden var mycket
fövaundlat och han såg blott främmande
ansikten. Emellertid fann Malcom en

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6433:12.Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl VikbergHärad: Uppvidinge ö Gårdboås.Adress: Turåkra, Kråksmåla.Socken: Ålgö och Kråksmåla.Berättat av: Susanna Eklundsdotter, m.f.Uppteckningsår: 1940.Född år 1900. i Ålgö socken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Bröleutisk och köpte där 8 små bröd. När (52) han lämnade mynken för bröden, vart bagaren högst bestört och sade "dessa mynke gälla ej mig, dom äro präglade i kejsar Deci 1ste regering-år." men Malcom talade om den kristna förföljelsen och bagaren berättade om att Ram var kristnak. Men Malcom sade "hur har detta tillgått i gårastan räddde förföljelse här mot alla kristna? Emellertid, så sände bagaren bud på folk efter det han skänkt Malcom bröden, och flera 100 människor gingo ut till grottan och funna de till rykes unga männen sitta där ätande av rött bröd. Gfbud sändes till kejsaren, som

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6 433:13.Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl VikingHärad: Uppvidinge & Handbörds.Adress: Furåkra & Kråksmåla.Socken: Stghult & Kråksmåla.Berättat av: Susanna Elandsdotter.Uppteckningsår: 1940.Född år 1800. i Stghults socken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

var en god kristen, och Han och Hans hvar (53) folk kommo ut till grottan. Under det att kejsaren talade med männene började deras ansikten skina, som solen, så man ej kunde se på dem för deras klarhet och så utandades idan sin sista suck. Kejsaren lät benta sina egna gyflene bäras och under stora högfidligheter begravdes bröderna (= 7-söfware) i en gemensam grav. Så uppkam & Stjärnan till dessa heliga människors minne." på slöt min morsmor sin page. Ols! Nog har jag av förut i rid. 48. omfallet soldaten Karl Johan Angdahl hört en berättelse om Stjärnubilden "Kusken", se teckning.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6433:13 a.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking,

Härad: Elfvärdsö och handbåda. Adress: Turåkra, Kråksmåla.

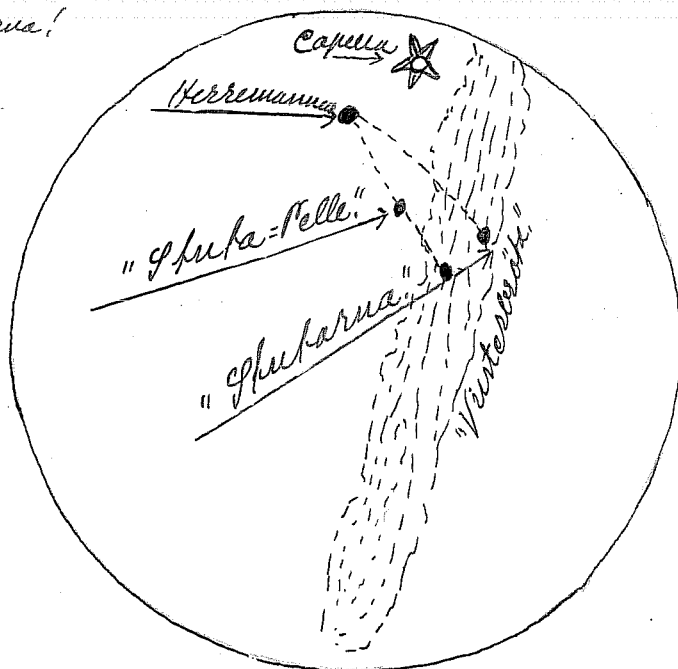
Socken: Älgvult och Kråksmåla. Berättat av: Susanna Erlunddotter, en.f.

Uppteckningsår: 1940. Född år 1900. i Älgvultsköcker.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

N: 13.

Läs ned: 53-54.
i uppteckningarna!

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6433:14

Landskap: Smaland. Upptecknat av: Evel Vekung.
Härad: Uppvidinge & Norrböda. Adress: Furåkra, "Kråksmåla."
Socken: Ålgö & Kråksmåla. Berättat av: Susanna Östlandsdotter, o.s.p.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1800. i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

N: 13! Säggen skulle inträffat under konung (54.
Gustav II:re Adolfs Soldaten sade, att i den ti-
den stal en fattig torpare & stutar från en
rik, tjock herremann. Torparen hette Pelle och
fick för sin stöld betä "Stuta-Pelle" i sina
återstående dagar. Det är så rätt, så rätt
vad frägelstam säger om den tjocke her-
remannen, som är efterst, så "Stuta-Pelle"
mellerst och stutarna i "Vinterbräda." Att
säggen uppstått (Elsam Stjärnbilden) i
Gustav II:re Adolfs tid förstå vi av följande.
Bemälda konung hade en Rikskansler
Axel Oxenstierna. Han var rike och äkte släda
ensam en dag. Så uppkom Oxenstierna en

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6433:15Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl VikingHärad: Uppvidinge & Handbörds.Adress: Furåkra, "Kråksmåla.Socken: Ålgö Kråksmåla.Berättat av: Kusama Erlandsdatter, m. f.Uppteckningsår: 1940.Född år 1800. i Ålgö socken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

fattig liten pojke, som han bjöd sitt⁵⁵
opp och äka hos sig. Om en stund frågade
pojken, "Vad heter ji?" "Jag heter Oxstjärna,"
svarade Rikshandlaren. Då sade pojken, "Ji
då tol inte mycke förrän man får en gläd,
Farmin stal en gång ett par skutar, & han
pick heka "Skuta-Pelle" i all sin där." Pojken
trodde att Rikshandlaren fått namnet Oxen-
stjärna därför att han stulit oxar. Enligt
soldatens utsaga så har "Skuta-Pelle" va-
rit på himmelen sedan den där, slöt se-
germannen. — — —

i mycket gammal tid gäva "Planetläsa-
re" noga åkt på stjärnornas ställning

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M.6433:16.Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl Viking,Härad: Uppvidinge & Långbörd.Adress: Turåkra, "Bråksmåla."Socken: Ålgårds & Bråksmåla.Berättat av: Susanna Erlundsdotter, enb.Uppteckningsår: 1940.Född år 1800. i Ålgårdssocknen.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och rättvisa bland folket; men hans (57)
stjärna släcket i blod; dock skall hans namn
skädes minnas med vördnad." Obs! Den gång
en "skjöt Berke ej över målet." — Fäderna ha-
de allmänt den tro, att när en människa
föddes, så "fick han en stjärna. men ej alla
stjärnor ansågs lyckliga, ty det berodde
på vilken "Stjärnbild, som bestod"
när den eller den människan föddes.
Obs! Jag skall uppteckna några exempel,
då jag behandlar "Tydor rörande män-
niskans levnad." Vi känna i viss mån
till sägmen att när en människa dör,
så "Fallen en stjärna;" men efter vad

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M 6433:12.Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl VikingHärad: Uppvidinge ö Handbörd. Adress: Turåkra, "Präksmåla.Socken: Älgshult ö Präksmåla. Berättat av: Susanna Erlandsdotter.Uppteckningsår: 1940. Född år 1800. i Älgshults socken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

vid barns födelse, helst om dessa barn-
ro av Hög börd. Bemärlade soldat E. J. Kung-
dahl, god sagoberättare anställd b. a. att
när Kjöttekanung Gust: II. Adolfs föddes på
natten den 9 dec. 1594 i Stockholms slott, så
skulle en christnam Brake, från rittsk-
servatorium, som var (om jag ej miss-
mer mig) på Visingsö i Västerås, hava lärt
i stjärnorna. Han skulle då hava ytt-
rakt "jag ser stjärnorna Lejonets-kjörsta
gå upp över kyrkandee. Ett gossebarn,
som i denna stund födes inom den
svenska kanungaborgen kammeratt
lyfta Sverige ur mullen och skärpa rätt och

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6433:18.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Öpprevideinge ö Haulbörd.

Adress: Furåkra, Kråksmåla.

Socken: Ålgö och Kråksmåla.

Berättat av: Susanna Östlandsdotter o. s. f.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1800. i Ålgö och Kråksmåla.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

jag hörde av mormor m. f. gamla, så var det ^{58.}
vid endast kaliga människors död, som
"stjärnor fölla." Var det till synes stora stjär-
nor, som "föll", så "var det t. ex. gudfärdi-
ga präster eller Biskopar, som dog, men var
det små, mycket små stjärnor, som "föll",
så var det menlösa barnasjälars, som
fingra flykta hem till Gud." — Sådana
uttryck som "Han är född under en lyck-
lig stjärna" det känna vi till. Eller "han
är stjärnornas gunstling." Eller "då ä-
ka omäktigt, som hämta ner stjärnor-
na." Eller "det blir först när stjärnorna
slocknar." Särmed ville man tillkänna-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6433:19.

Landskap: Småland.

Upptecknat av:

Carl Viking

Härad: Elppvidinge ö Kalandhåls.

Adress:

Furåkra, Kräksonåsa.

Socken: Ålgöls och Kräksonåsa.

Berättat av:

Susanna Erlandsdotter, m. p.

Uppteckningsår: 1940.

Född år

1800. i Ålgöls socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

giva t. ex. att det var lika omöjligt (59)
att utföra t. ex. vissa arbeten o. s. v.

Sådana uppgifter, som t. ex. Pantekar
där skjärmorna ingingo veta vi ej om
på våra orter, och aldrig hörde jag de
hånsorna fåderna tala därom. —

Sådana personer, som vora skickliga
till att "läsa i skjärmorna" hade fåder-
na; att dom kunde "läsa Planet" o. s. v.
På gamla tidens marknader fanns en
och annan sådan person, och folk låta
spå sig för pengar. "Han läste Planet o.
s. v., som skulle hända mej" o. s. v.,
sagde då hände mej." Sade samtliga gamla.

Skriv endast på denna sida!